

# KYLÄSUUNNITTELUKYÖKIRJA



Meidän kylä on  
**TURVALLINEN**  
**VIREÄ**  
**OSAAVA**  
**HUOLEHTIVA**  
**PERINTEIKÄS**  
**OMAVARAINEN**  
**AHKERA**  
**YHTEISÖLLINEN**

Vinkkejä ja intoa  
**YHTEISEEN**  
**TEKEMISEEN**



## Sisällysluettelo

Kyläsuunnitelma on tahdonilmaisu ja työkalupakki	1
Mitä ja miksi	2
Faktat pöytään	3
Megatrendit ja strategiat	4
Nelikenttää kehiin	5
Haaveillaan	6
Tavoitteet ja päämäärät	7
Toimenpiteet	8
Rahoitus	9
Kyläkyselyt	10
Työkirja	11
Tieto liikkeelle	15
Taito, tahto ja sitoutuminen	16
Hyöty ja hauskuus	17
Yhteistyö	18
Julkistus ja seuranta	19
Turvallisuutta ja hyvinvointia	20
Esimerkkejä kylillä toteutetuista hankkeista	21
Hankkeen kulku	24

## LEADER

### Ihmisten kokoisille ideoille!

Tämä opas on tuotettu Aisapari ry:n HINKU-hankkeessa. Lähteinä on käytetty Suomen Kylätoiminta ry:n, 4H:n, Maaseudun Sivistysliiton sekä muiden hankkeiden ja toimijoiden julkaisemia kyläsuunnitteluohjeita.

LEADER

**Aisapari**



Euroopan maaseudun  
kehittämisen maatalousrahasto:  
Eurooppa investoi maaseutualueisiin



## Kyläsuunnitelma on tahdonilmaisu ja työkalupakki

Kyläyhteisön teot vahvistavat yhteisöllisyyttä ja auttavat viihtymään omalla kylällä. Vireä kyläyhteisö on vetovoimainen kohde myös uusien asukkaita tai matkailijoiden palveluja ajatellen.

Kyläsuunnitelma on kylän oma suunnitelma, jonka valmisteluun voi jokainen kyläläinen vaikuttaa. Se on joustava ja kauskantoinen työkalu, ajatusmalli ja suunnitelma siitä, millaisena kyläläiset haluavat tulevaisuudessa kotiseutunsa nähdä.

Kyläsuunnitelma on kyläläisten tahdonilmaisu, kansalaisvaikuttamisen ja lähidemokratian paras työkalupakki. Suunnitelmasta alkaa toteuttaminen: tulevaisuus tehdään itse.

Jokaisessa kylässä on omat vahvuutensa – ja myös heikkoudet. Vahvuuksista tehdään vahvempia ja heikkouksia paikataan paremmiksi. Näin päästään pikkuhiljaa tavoitteeseen.

Kun suunnitelmat tehdään avoimesti yhdessä ja isolla porukalla, voi jokainen tehdä ehdotuksia ja sanoa sanansa tulevaisuuden visioista. Samalla väki sitoutuu yhdessä myös suunnitelmien toteuttamiseen.

Kyläsuunnitelma toimii perustana myös kunnan ja rahoittajien suuntaan toimittaessa. Se on paikallisen kehittämisen työkalu, jonka avulla kylä toimii määrätietoisesti tärkeinä pitämiensä asioiden toteuttamiseksi.

Suunnitteluprosessi vaatii pitkäjänteisyyttä ja kärsivällisyyttä monella tasolla. Kyläyhdistys tai jokin muu kylän yhteisesti hyväksymä porukka ottaa vastuun suunnitelman kokoamisesta, mutta sen lisäksi tarvitaan kylän muita yhdistyksiä ja vaikuttajia sekä ulkopuolisia yhteistyökumppaneita kunnassa, maakunnassa ja joskus valtakunnallisestikin.

Kaiken tämän lisäksi kyläsuunnittelun tulee olla HAUSKAA!

## Kylätoiminta on tekemisen demokratiaa

- paikallista
- kansanvaltaista
- yhteisöllistä
- omaehtoista
- itse tavoitteensa asettavaa
- vapaa-ajalla tapahtuvaa
- kunkin kylän erityisiin olosuhteisiin perustuvaa

(Juha Kuisma,  
Kylien liiketoimintaopas)

**Prosessin tulee olla osallistava, tavoitteellinen, joustava ja realistinen.**

- Laajuus
- Menetelmät
- Aikataulu
- Kustannukset



## Mitä ja miksi

**I**han ensimmäiseksi kannattaa keskustella, mitä varten kyläsuunnitelmaa ollaan tekemässä. Mitä sillä tahdotaan saavuttaa ja mihin sitä aiotaan käyttää?

Kannattaa myös miettiä, ketä tahdotaan saada mukaan suunnitelman tekemiseen ja kuinka erikäisten kyläläisten mielipiteet saadaan kuuluviin rakentavalla tavalla.

Samalla mietitään mitä menetelmiä aiotaan käyttää ja millä

aikataululla edetään. Kyläillat, kyselyt, ideapalaverit, suunnitelman kirjoittaminen ja palautteenannot kannattaa aikatauluttaa ainakin karkeasti. Samoin tulee päättää työnjakoa: kuka juoksee asioita kokoon, kuka huolehtii tiedotuksesta ja kuka vastaa suunnitelman varsinaisesta kirjoitustyöstä.

Lisäksi tulee miettiä, mitä kustannuksia prosessista syntyy.

### SUUNNITTELUVAIHE:

- rohkeasti tulevaisuuteen katsova
- selkeä visio kylästä esim. 10 vuoden kuluttua
- jalat maassa, pää pilvissä, kohti yhteistä visiota
- koko kylän suunnitelma
- yhteisöllinen ja osallistava
- kyläverkosto, yhdistykset, järjestöt, kunta, Leader-ryhmä, maakunta, valtakunta, kansainvälisyys
- tehdään osallistavasti
- tavoitteellinen, toiminnallinen
- realistinen ja konkreettinen
- selkeät toimenpiteet
- osana kunnan strategiaa ja alueellista paikalliskehittämistä

## Faktat pöytään

**A**loitamme nykytilanteesta. Miltä kylä näyttää? Missä se sijaitsee maantieteellisesti? Millaisia alueita ja kulmakuntia kylään kuuluu?

Mikä luonnossa ja maisemassa on tyypillistä, erikoista ja arvokasta?

Mitä edellytyksiä kylässä on maanviljelyyn, muuhun yritystoimintaan ja palvelutarjontaan? Milllaisten liikenneyhteyksien ulottuvilla kylä on? Onko tiestö kunnossa?

Paljonko kylässä on asukkaita, minkä ikäisiä he ovat ja millaisia palveluja he tarvitsevat? Missä he käyvät töissä ja mitä erikoisosamista kyläläisiltä löytyy?

Onko kylässä loma-asutusta? Mitä palveluja kausiasukkaat tai matkailijat tarvitsevat? Onko kylässä

tyhjiällä olevia rakennuksia tai markkinoitavaa tonttimaata?

Miten kylän energia- ja vesihuolto on järjestetty, entä jäteasiat tai tietoliikenneyhteydet?

Moni kylä on koonnut esimerkiksi historioikeja ja kyläkirjoja. Niitä voidaan käyttää aineistona ja kirjata kyläsuunnitelmaan historian merkkipaaluja, joilla on vai kutusta kylän nykyisyyteen – ja tulevaisuuteen.

Kylään liittyvät faktat kannattaa havainnollistaa taulukoiden, piirrosten, karttojen, kaavioiden ja vaikka valokuvien avulla, niin ne on helppo esitellä selkeällä tavalla yhteisissä kokoontumisissa. Silloin niistä myös helpommin poikii uusia ideoita.



Mäenpään kylätalon keittiö remontoitiin toimivaksi Aisaparin hankerahoituksella.

Meidän kylä:

**Historia**

**Asukasmäärä**

**Ikäjakauma**

**Talouksien määrä ja koko**

**Ammatit/osaaminen, elinkeinot**

**Työpaikat**

**Palvelut**

**Tiestö ja kulkeminen**

**Vesi-, energia- ja jätehuolto**

**Tietoliikenne**

**Koulutus**

**Harrastukset**

**Kulttuuritarjonta**

**Nähtävyydet**

**Luonto, maisemat**

**Tyhjät rakennukset**

**Tonttimaa**

**Yhteiset alueet**

## Megatrendit ja strategiat

### Varmasti tiedettäviä asioita ovat mm.

- yli puolet maapallolla olevasta öljystä on käytetty vuoden 2012 paikkeilla,
- tuotannossa voimistuu laajan biotalouden konsepti,
- maapallon väkiluku kasvaa tulevaisuudessa liki 10 miljardiin jolloin ruoan hinta kaksinkertaistuu,
- ikäihmisten määrä Suomessa kaksinkertaistuu v. 2020 mennessä,
- vain puolet Suomen vuositteisesta puunkasvusta jalostetaan tuotteiksi,
- maaseudulla on laajakaistaa lukuun ottamatta valmis infrastruktuuri (tiet, sähköt, putket),
- maalla asuvan hiilijalanjälki on keskimäärin pienempi kuin kaupunkilaisen,
- Suomessa on noin 500 000 kesämökkiä tai kesäasuntona käytettävää taloa.

(Juha Kuisma)

**M**iten ulkopuolisen maailman ja yhteiskunnan kehitystrendit peilautuvat kylän elämään tulevaisuudessa? Mitä suuria muutoksia on odotettavissa lähivuosina ja vuosikymmeninä ja miten ne tulevat vaikuttamaan?

Mietittäviä asioita ovat muun muassa väestökehitys, ikääntyminen, muuttoliike, energia, digitalisoituminen ja ympäristökysymykset.

Millaisia hiljaisia signaaleja maailman muuttumisesta on tapetilla? Miten niihin voitaisiin kylässä varautua tai vastata?

Tulevaisuutta haarukoidaan erilaisilla strategioilla, joita rakennetaan useilla tasoilla ja useista näkökulmista. Kyläsuunnitelmaa rakennettaessa kannattaa tutustua esimerkiksi oman kunnan, seutukunnan, paikallisen Leader-ryhmän ja maakunnan strategioihin. Jokainen kylä on sisäänleivottuna näissä strategioissa. Miten teidän kylänne ottaa huomioon ylätason strategiat omassa suunnittelussaan?

Strategioilla varaudutaan tulevaisuuteen. Siksi niistä löytyy hyviä sovellettavia ajatuksia jokaisen kylän suunnitelmiin.



# Nelikenttää kehiin

**K**ylän nykyisyyden puntarointi selkiytyy parhaiten käytämällä nelikenttää. Mitkä ovat kylän vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat?

<b>Vahvuudet</b>	<b>Heikkoudet</b>
<b>Mahdollisuudet</b>	<b>Uhat</b>

Nelikenttiä kootessa kannattaa pohtia kaikkia elämän alueita esim.

- asukkaat ja kyläelämä
- palvelut ja elinkeinot
- ympäristö, liikenne
- tekninen huolto

Mitä vahvoja puolia voitte ottaa käyttöön? Mitkä mahdollisuudet kannattaa ottaa vakavasti? Mitkä uhat on torjuttava? Asioita kannattaa miettiä syvältä ja yrittää löytää niistä eri näkökulmia.

Mahdollisuuksiksi kannattaa kirjata kaikki ne asiat, joilla on myönteistä vaikutusta kylän kehittymiseen.

Uhat ovat puolestaan ratkaisematta olevia ongelmia tai kylän ulkopuolelta aiheutuvia uhkia.

Sama asia on usein mahdollista laittaa jokaiseen ruutuun, näkökulma on vain avattava sanoiksi.

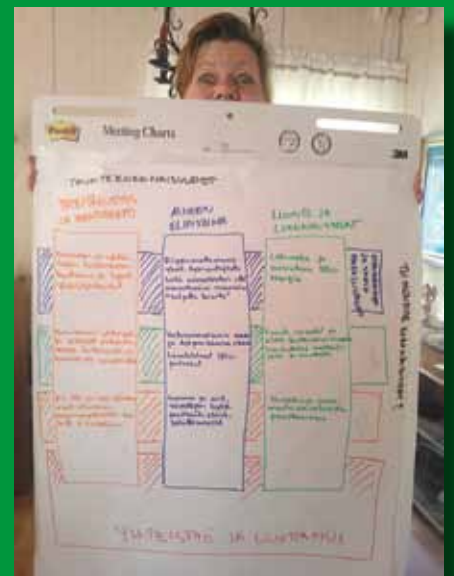
Esimerkiksi se, että kylällä on paljon eläkeläisiä, on sekä vahvuus että heikkous, uhka ja mahdollisuus. Samoin sijainti voi olla sekä heikkous että vahvuus: pitkät mutkaiset tiet taajamaan ovat toiselle haitta, mutta vaikkapa luontomatkailuyrittäjän kannalta vahvuus.

Listoihin voi laittaa mitä asioita tahansa. Oleellista on miettiä asioiden syitä ja vaikutuksia tulevaisuuden vaihtoehtojen kannalta.

Nelikenttiä käytetään avuksi myöhemmin toimenpiteitä mietittäessä.



**Nelikenttiä kannattaa täyttää kyläillassa ryhmätöinä ja yhdessä keskustellen.**



## Haaveillaan

”

**Yritteliäs tyyppi keksii pienessäkin asuinyhteisössä tavan rakentaa itselleen työ- ja harrastusmahdollisuuksia.**

**J**okaiseen kyläsuunnitteluprosessiin pitää kuulua vähintään yksi pidäkkeetön unelmointi-ilta.

Millainen on meidän unelmakylämme? Mitä me tahtoisimme toteuttaa, ellei mitään esteitä olisi tiellä?

Haaveilussa saa heittää hurjimmatkin ideat kaikkien kuultavaksi eikä kukaan saa kritisoida, vaan pikemminkin kehittää alkuperäistä ajatusta entistäkin hurjemmaksi.

Vapaa ideointi on hauskaa, kun perusnegatiivisuus ja ryppyöt-saisuus heitetään nurkkaan heti

alkajaisiksi. Unelmointi-illan alussa päätetään yhdessä, että EI on kielletty sana, eikä kukaan saa edes ajatella, että ”eihän tuollainen voi onnistua, ei siihen mitkään rahat riittäisi”.

Unelmointi edellyttää heittäytymistä. Keskustellaan, annetaan ajatusten lentää, kehitetään toisten keksimiä aihioita, sovelletaan ja yhdistellään.

Vaikka ajatukset olisivat hurjia, voi niiden joukosta löytyä se kultajyvä, josta voidaan jalostaa jotain ainutlaatuista oman kylän parhaaksi.



*Unelmista totta -illassa Evijärven Särkikylässä suunniteltiin yhdessä mielenkiintoisia kylätapahtumia. Edustettuina olivat kaikki ikäryhmät.*



# Tavoitteet ja päämäärät

**M**iltä haluamme kylän näyttävän viiden tai kymmenen vuoden kuluttua? Mitä tavoitteita tulee täyttää, että tämä päämäärä saavutetaan?

Päämäärän tulee olla selkeä ja kokonaisvaltainen visio kylän tulevaisuudesta. Sen tulee olla myös innostava ja kylän omin toimin saavutettavissa oleva.

Kyläsuunnitelmaan kannattaa valita pari kolme painopistealuetta, jotka asetetaan etusijalle ja joihin halutaan panostaa. Niiden ei tarvitse olla valmiita hankkeita ja toimintasuunnitelmia – riittää, että rajataan ne sektorit, joihin kylässä halutaan erityisesti panostaa.

Tavoitteet tarkentavat päämäärää, pilkkovat sen osiin, joista kokonaisuus rakentuu. Tavoitteiden tulee olla mitattavia ja niille tulee asettaa aikataulu.

Päämäärän ja tavoitteiden asettanta on tärkeä vaihe kyläsuunnittelussa, koska tavoitteista johdetaan konkreettiset toimenpiteet.

Jos tavoitteet rakennetaan tarpeeksi yksityiskohtaisesti ja ajoitetaan realistisesti, tulee kyläsuunnitelman toteuttaminen olemaan helppoa.

Jos maltaa edetä pienin askelin, saa nauttia useita onnistumisen elämyksiä tavoitteiden saavuttamisesta.



**Määritellä tavoitteet niin, että niiden avulla ratkaistaan polttavimmat ongelmanne**



Etelä-Pohjanmaan Länsi-yhdistyksen ohjauksen ohjauksen pohdintajärjestöjen kehittämiskokous.

## Paree kylä - Ihmiset ovat kylän tärkein voimavara

TEUVA JONKARI

Etelä-Pohjanmaan paikallisyhdistysten kehittämiskokouksissa on nyt saatu pohdittua joitakin asioita. Se on pohdittu viiden vuoden, että kylä on haluttu kyläsihteerin viittä ja tuusava yhteistyötoimintaa. Tavoite on ollut valitua kehittämiskokouksissa, jotka on käsitellyt paikallisten kehittämisen keskeisiä ja viestit muuttamassa ja viestit muuttamassa ja viestit muuttamassa ja viestit muuttamassa.

Yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun.

Etelä-Pohjanmaan Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun.

Kyläsihteerin ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun.

Kyläsihteerin ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun.

Etelä-Pohjanmaan Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun.

Etelä-Pohjanmaan Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun.

Etelä-Pohjanmaan Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun.



Paree kylä -strategian osittain kehittämiskokouksella Teu v J.



Paree kylä -strategian osittain kehittämiskokouksella Teu v J.

Etelä-Pohjanmaan Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun. Länsi-yhdistyksen ohjauksen strategiatyö on ollut pohdittuun.



- mitä tehdään
- miten tehdään
- milloin tehdään
- kuka tekee ja kuka vastaa
- mitä maksaa
- miten rahoitetaan



## Toimenpiteet

**K**un kylällä on päämäärä ja selvät tavoitteet, niin tiedetään, mihin ollaan menossa. Tämä on toimenpiteiden perusta.

Sen jälkeen tarkennetaan ja mietitään yksityiskohtaisia keinoja: mitä on tehtävä käytännössä, jotta päämäärään päästään ja tavoitteet täyttyvät.

Toimenpiteiden tarkentamisessa on osoittautunut hyväksi koota pieniä työryhmiä miettimään konkreettista sisältöä. Ryhmiin kannattaa etsiä asiasta kiinnostuneet tahot ja vastuuhenkilöksi joku, jolle voi asiasta tulla myös henkilökohtaista hyötyä tai jolla on erityistä osaamista asiasta.

Kylällä toimivat erilaiset yhdistykset voivat niinikään ottaa vastuulleen omaan toimialaansa ja erityisosaamisensa liittyviä toimenpiteitä. Aina on kuitenkin hyvä nimetä jo suunnitteluvaiheessa vastuhenkilö, joka pitää huolen siitä,

että toimenpiteet suoritetaan ajallaan ja budjetissa pysytään.

Kyläsuunnitelman toimenpiteissä painottuvat aina kylän oma työ tai varainhankinta, vaikka rahoitukseen tai muuhun toteuttamiseen haettaisiinkin apua hankerahoituksesta, kunnalta tai muilta yhteistyökumppaneilta.

Toimenpidelistaukseen tulee mukaan omin voimin tehtävien toimenpiteiden lisäksi toimia, joista on saatava muut huolehtimaan. Miten saadaan vaikutettua vaikkapa tienpitäjän päätöksentekoon tai muuhun infrastruktuurin isoihin linjauksiin. Vaikutuskanavien valjastaminen oman kylän käyttöön on toimenpiteitä vaativa tehtävä.

Kyläsuunnitelman toimenpiteiden alkuun kannattaa mieltä joku helppo, konkreettinen aloitus-toimenpide, joka sitouttaa kyläläiset yhteiseen tekemiseen.

### KIRJOITUSVAIHE:

- arkinen, tavallinen, oman kylän näköinen
- napakka ja helposti luettava,
- tavoitteet ja toimenpiteet taulukoitu
- visuaalisesti selkeä ja houkutteleva
- monimediaisuus -> nuoret mukaan
- kylän "käyntikortti", avautuu myös ulkopuolisille
- helposti päivitettävä

## Rahoitus

**K**ylätoiminta on perinteisesti perustunut vastavuoroisuuteen, naapuriapuun ja yhdessä tekemiseen eli talkootyöhön. Useat kyläsuunnitelman toimenpiteistä voidaan toteuttaa talkooperiaatteella, mutta moniin tarvitaan myös ulkopuolista rahoitusta.

Avustuksia voi hakea eri tahoilta toimenpiteestä riippuen. Tapahtumien järjestämiseen ja uusien toimintamuotojen kokeiluun voi löytää useitakin kanavia erilaisten rahastojen ja säätiöiden joukosta, ja esimerkiksi kotiseutuliitto ja muiden järjestöjen katto-organisaatiot tukevat omaan toimialaansa kuuluvia toimenpiteitä.

Ympäristön kunnostamiseen, museotoimintaan tai vaikkapa nuorten toimintaan on tarjolla niin ikään monenlaisia rahoitusmuotoja ja yhteistyökumppaneita. Tärkeintä on ottaa asioista selvää ja tehdä perusteltuja hakemuksia joka suuntaan.

Tempauksien ja tapahtumien järjestämisessä kannattaa muistaa myös sponsorituki ja mainosmyynnin mahdollisuudet.

Suuret toimenpiteet kannattaa rakentaa hankkeiksi ja hakea rahoitusta Aisaparilta. Rahoituksessa ovat silloin mukana oman kunnan lisäksi valtio ja Euroopan unioni. Hankkeistamisen periaatteet ja

toimintatapa löytyvät tämän oppaan lopusta, ja lisätietoja voi kysyä Aisaparin toimistolta. Aisaparilta löytyy neuvoja myös muiden rahoituskanavien ideointiin.

Kylän pitkäkestoinen varainhankinta kannattaa rakentaa liiketoimintasuunnitelmaksi, jonka puitteissa voidaan huolehtia jatkuvas- ta rahoituksesta ja palvelujen ylläpidosta.

Kylätoiminta on urheilun jälkeen Suomen toiseksi suurin kansanliike. Se on pyörittänyt vuosittain keskimäärin 40 miljoonan euron arvosta EU-hankkeita. Tämän päälle tulee vielä muu vuosittain tehty talkootyö oman kylän hyväksi.

Kylät kunnostavat kylätaloja, huolehtivat laajakaistan saamisesta, järjestävät ikäihmisille ja lapsille hoitoa ja hoivaa, edistävät biotaloutta sekä tarjoavat kulttuuri- ja matkailupalveluja.

Mittava haaste on erityisesti ikäihmisten määrän nopea kasvu. Kunnalla on velvoite järjestää palvelut, vaikka samalla verotulojen määrä laskee. Onko kylillä mahdollisuus etsiä ratkaisua haasteseen sopimuksellisesti kunnan kanssa? Perustetaanko osuuskuntia tai perhekoteja, saadaanko kylille lähiyrittäjiä, jotka tarjoavat tehokkaalla tavalla palveluja ikäihmisille niin, että he voisivat asua kylillä mahdollisimman pitkään?

### LIIKETOIMINTASUUNNITELMA

Kylän liiketoiminta on toistuvaa, tuloa tuovaa toimintaa jonnekin puuttuvan asian aikaansaamiseksi kylän puitteissa. Motiivina ei ole voiton tavoittelu, vaan yhteisön paras.

Kylien liiketoiminnan tarkoituksena on parantaa kylän hyvinvointia, organisoida kylästä puuttuva palvelu tai ohjata liiketoiminnasta kertynyt ylijäämä takaisin kyläläisiä hyödyttämään. Kun joku asia on taloudellisessa mielessä ratkaistu, on se myös pysyvästi ratkaistu. Sivun marginaalissa on esimerkkilistausta työmuodoista, joilla kylä voi hankkia varoja tai tehdä sopimuksellista liiketoimintaa.

(Lähde:Kylien liiketoimintaopas).

Kylätalon vuokraus

Uimaranta ja vuokrattava sauna

Kotiapua sopimus-  
tuotantona

Siivousrengas tai  
-osuuskunta

Maiseman- ym.  
hoitosopimukset

Aliurakointi

Energiaosuuskunta

Yksityinen päiväkot

Lasten iltapäiväkerho

Monipalvelukeskus

Toimialapalvelu

Kesäteatteri

Tanssilava

Kesäkioski

Kylätori, rompetori,  
tienvarsimyynä,  
markkinat

Leirit, kurssit

Juhlat

Kesälehti

Joululehti

”

**Kylän imagoa voi tuoda esiin vaikka logolla. Sen suunnitelusta voi järjestää kilpailun.**

## Kyläkyselyt

**K**ysyvä ei tieltä eksy. Myös kyläsuunnitelma pysyy oikealla tiellä, kun asioita kysytään kyläläisiltä, palvelujen tarvitsijoilta ja toimenpiteiden vaikutuspiiriin kuuluvilta tahoilta.

Kyläläiset ovat itse oman kylän parhaita asiantuntijoita. Heidän takanaan ovat tieto, taito ja tahto, joilla kylää kehitetään. Kaikkia kyläläisiä tulee kuunnella herkällä korvalla ja pienikin ääni on saatava kuuluviin.

Kyläkyselyjen tai haastattelujen avulla voidaan kerätä perustietoa suunnitelmaa ja yhteisiä keskusteluja varten. Kyselyä ei kannata tehdä hätiköiden, vaan on mietittävä mitä sillä halutaan saavuttaa.

Kyselyn avulla voi kerätä tietoa nykyisyydestä, tulevista toiveista, kyläläisten osaamisesta, osallistumishalusta tai kysellä palautetta esimerkiksi jo toteutetun kylähankkeen merkityksestä.

Kysymykset kannattaa asettaa selkeästi ja tarpeeksi yksityiskohtaisesti, jotta niihin on helppo vastata. Kaikkia asioita ei tarvitse kysyä samalla kertaa: jos kysely on liian pitkä, ei siihen jakseta antaa vastauksia.

Kaikkien vastanneiden kesken suoritettava arvonta voi nostaa vastausprosenttia, mutta lisäksi pitäisi olla myös mahdollisuus antaa vastauksensa nimettömänä.

Vastausten antamiseen pitää olla monta reittiä: kyläkysely kannattaa toteuttaa sekä postilaatikkokäkeluna että sähköisenä kylän kotisivulla tai facebookissa. Kyselyn lopussa olisi hyvä olla yhteystenkilön nimi ja puhelinnumero, johon voi tarvittaessa antaa soittamalla-kin tietoa.



*Kitkan ulkoilualueella pidettiin perheiden yhteinen talvipäivä.*

Julkaisun keskiössä on työkirja, jonka voi täyttää itsekseen, perheen, koululuokan, harrasteporukan tai työkalaverien kesken, kyläyhdistyksen ideapalaverissa tai muussa mukavassa porukassa.

## Meidän kylä

**Tämä on parasta meidän kylällä:**

---

---

---

---

---

**Tätä vielä puuttuu:**

---

---

---

---

---

**Mitä minä voisin tehdä kylän hyväksi:**

---

---

---

---

---

**Mitä erikoisuuksia ja kokemisen arvoisia kohteita kylällä on?**

---

---

---

**Tarvitseeko jokin kohde kohentamista, millaista?**

---

---

---

**Millaista uutta toimintaa kylälle tarvittaisiin?**

---

---

---

**Miten kylän yhteishenkeä tai tiedotusta voisi kehittää?**

---

---

---



## Olisiko tarvetta kehittämis- tai investointihankkeelle?

### Tavoitteet:

Mihin hankkeella pyritään, mikä on sen tarkoitus.

---

---

### Kohderyhmä:

Mikä on hankkeen kohderyhmä?

---

### Mitä Aisaparin Merkki Päälle -strategian kärkeä hanke toteuttaa?

- Alueen elinvoimaisuus
- Paikallisten yhteisöjen ja identiteetin vahvistaminen
- Luonto ja luonnonvarat puhtaan ruoan, energian ja elinympäristön tuottajana

Mitä hankkeessa tehtäisiin, jotta tavoitteisiin päästään? Mitä toimenpiteet/hankinnat maksavat?

### Toimenpiteet:

### Kustannukset:

---

---

---

---

---

---

---

---

### Hallinnoija:

Mikä taho, toimija voisi ottaa vastuun hankkeen läpiviennistä?

---

Katso hankehakijan muistilista takakannen sisäpuolelta. Lisätietoa Aisaparin väeltä ja kotisivulta [www.aisapari.net](http://www.aisapari.net)



## Tieto liikkeelle

**T**iedotuksen onnistuminen on kaiken toiminnan perusedellytys. Oikein ajoitettu ja tarpeeksi kattava tiedotus takaavat sen, että kyläsuunnitelma onnistuu niin suunnittelu- kuin toteutusvaiheessakin.

Tiedotuksessa pitää ottaa käyttöön kaikki kanavat, jotta asia tavoittaa jokaisen kyläläisen: julisteet ilmoitustauluilla, tiedotteiden postilaatikkojakelut, kotisivut, facebook, sähköpostit ym. Yhteisissä tilaisuuksissa kannattaa koota yhteystietorekisteriä, jonka

kautta voi laittaa vaikka ryhmätekstiviestejä, jos niikseen tulee.

Lisäksi kannattaa käyttää hyväksi mediaa: hyvä kello kauas kuuluu! Usein uutisissa esillä oleva kylä mielletään virkeäksi ja vetovoimaiseksi asuinseuduksi – ja ihan syystä.

Kylän tiedotuksesta ja markkinoinnista kannattaa pistää kyläsuunnitelmaan oma lukunsa tai rakentaa siitä liitteeksi oma suunnitelmansa kohderyhmineen ja vastualueineen.

### KYLÄN MARKKINOINTI- JA TIEDOTTAMISSUUNNITELMA

Kylän sisäisen ja ulkoisen markkinoinnin ja tiedotuksen parantamiseksi

**Markkinoinnin ja tiedotuksen nykytilanteen kuvaus**  
tarpeet kerätään kyläläisiltä yhteistyökumppanit

**Mitkä ovat tiedottamisen ja markkinoinnin tavoitteet kylässä**

Millä keinoilla ja toimenpiteillä tavoitteisiin päästään kehittämisen painopisteet  
Mitkä ovat tuloksia, jotka syntyvät tavoitteiden toteutuessa  
Ketkä ovat kohderyhmänä?

**Toimintasuunnitelma kylän sisäiseen tiedotukseen:**  
vakituisten asukkaiden kesken  
vakituisten ja kesäasukkaiden kesken  
kylälehdet, kylätiedotteet, kyläkirjeet, ilmoitustaulut, tapahtumakalenteri, internet-sivut, facebook, twitter ym. sosiaalinen media

**Toimintasuunnitelma kylän ulkoiseen markkinointiin:**  
miten kylä hankkii uusia asukkaita, tervetulopaketti  
media: lehdet, radio, tv: tiedottaminen kylätoiminnasta ja kylän tapahtumista, tilaisuuksista, tempauksista  
kylän esite, logo / vaakuna / kyläviiri, videot  
internet-sivut, twitter, instagram, facebook, youtube ym  
markkinointiyhteistyö kunnan / yhdistysten / yritysten / muiden kylien kanssa  
messut, tapahtumat yms. kylässä, kunnassa, seutukunnassa, maakunnassa, valtakunnallisesti



**Toimiva tiedotus lisää yhteistyötä ja ehkäisee päällekkäisyydet!**



## Taito, tahto ja sitoutuminen

**Yhteisöllisyys ei määräydy enää pelkästään asuinpaikan mukaan, sosiaalinen media luo uudenlaisia vertaisyhteisöjä.**

Ihmisten tahto osallistua yhteisiin pyrintöihin on muuttunut vuosikymmenten saatossa. Enää ei olla valmiita sitoutumaan kylätoimintaan vuodesta toiseen, pitkäjänteisesti. Kukaan ei tahtois istua kokouksissa, mutta lyhyisiin projekteihin ja tempauksiin ollaan valmiita lähtemään – etenkin jos toiminnasta saadaan onnistumisen, yhdessä tekemisen ja oman hyödyn kokemus.

Muutos johtuu osaltaan kylien elinkeinorakentamiseen muutoksesta. Maatalousvaltaisessa yhteiskunnassa yhdessä tekemisen perinne oli käytännön sanelema toimintatapa. Tämän päivän kylistä löytyy laaja ammattien kirjo ja työpajat sijaitsevat usein kylän ulkopuolella.

Iltojen ja viikonloppujen kallista vapaa-aikaa ei olla valmiita uhraamaan, ellei saada ”hyvää hyötysuhdetta”. Tällaiseksi toki voi riittää yhdessä puurtamisen kokemus ja käten jäljen näkeminen, mutta usein tarvitaan myös hyvä motiivointi: miten minä itse tai meidän perhe hyöttyy suoraan tai välillisesti kun suunniteltu asia saadaan kuntoon.

Kylätoimintaan pitää tämän vuoksi tarjota useita tulokulmia. Tahto voidaan kartoittaa jo kyläsuunnitelmaa tehtäessä kyselyllä: kuinka monta tuntia kylän asukas olisi valmis antamaan aikaansa yhteiseksi hyväksi viikossa/kuukaudessa ja mitä hän olisi valmis tekemään, mitä erityistaitojaan hän voi käyttää kylän yhteiseksi hyväksi?

Lapsilla ja nuorilla oman kyläyhteisön monipuolinen ja myönteinen kokeminen lisää halukkuutta asua aikuisenakin maaseudulla. Oman kylän toimintaan osallistuminen luo yhteenkuuluvuutta ja kaventaa sukupolvien välisiä kuita.

Jokaisella sukupolvella on opittavaa toisiltaan ja jokaisella ikäryhmällä on taitoja, joita voi soveltaa kylän hyväksi. Lapsilta opimme avoimuutta ja leikkimielisyyttä, nuorilta kyseenalaistamista ja uuden teknologian hallintaa, aikuisilta koulutuksen ja työhön liittyvän osaamisen mukanaan tuomaa taitoa ja ikäihmisiltä saamme elämäkokemuksesta syntyvää syvyyttä asioihin. Kaikkia tarvitaan.

Erityisen tärkeää on sitouttaa toimintaan perheet kokonaisina. Tempaukset ja tapahtumat tulee suunnitella niin, että kaikille ikäryhmille on tarjolla tekemistä tai ohjelmaa.

Ja sekin tulee hyväksyä, että osa asukkaista ei tahdo osallistua millään tavalla. Kylätoiminta on vapaaehtoista.



*Osaatko sinä tehdä pajupillin?*

## Hyöty ja hauskuus

**E**nsiarvoisen tärkeää on, että kylätoiminta on HAUSKAA! Kukaan ei vietä aikaansa tymeään porukan kanssa tekemässä tylsää työtä, mutta hyvässä yhteishengessä touhuaminen on lääkettä sielulle.

Kylän talkoissa pääsee osalliseksi yhdessä tekemisen ilosta ja tuntee itsensä osalliseksi ja tarpeelliseksi. Ja kun päälle vielä pistellään perunakeittoa tai juodaan ainakin kahvit, tuntee tehneensä todella hyvän päivän työn.

Talkootyö on hyvää vaihtelua

tavalliseen arkityöhön, ja joskus se käy jopa kuntoilusta.

Kylätoimintaan tulisi houkutella mukaan kaikenikäiset perheittäin. Erytistä energiaa saattaisi löytyä vastikään eläköityneiltä tai työtä vailla olevilta. Heille kylätoiminta voisi mahdollisesti tarjota uudenlaisia ajankulua.

Kylätalon kynnyksen on oltava matalalla ja seinät leveällä. Aina ei tarvitse olla asiallista asiaa, epäviralliset illanistujaiset ja tempaukset ovat aivan yhtä tärkeitä kuin suunnitelmallinen toiminta.



Härmälästä hauskuutusta: SM-valehtelijat Impi ja Auvo Puukkofestivaalilla.

## Yhteistyö



**K**ylätoiminta on yhteistyötä sekä kylän sisällä että ulkopuolisten tahojen kanssa. Kyläsuunnitelmaan tulee sisällyttää molemmat näkökulmat.

Nuorten toiminnassa on luonteva kumppani esimerkiksi 4H-yhdistys, jolla on perinteisesti kylillä kerhoja lapsille ja nuorille sekä monenlaista muutakin palvelutoimintaa.

Kunta ja seurakunta, erilaiset harrastusyhdistykset, hankkeet ja kansalaisopisto tuovat sisältöä kylän elämään ja toimintamuotoihin: myös nämä tahot otetaan mukaan suunnitelmiin ja sitoutetaan yhteistyöhön.

Yleisten kehittämishankkeiden kautta kylille löytyy helposti muita kyliä yhteistyökumppaneiksi.

Omiakin hankkeita kannattaa ajatella laajemmin: otettaisiinko naapurikylä kaveriksi ja tehtäisiin uudistuksia vähän laajemmalla alustalla?

Mielenkiintoisia kumppaneita löytyy myös oman maan rajojen ulkopuolelta. Ystäväkylät, kulttuurivaihto ja vaikkapa kansainvälisen työleirin järjestäminen kannattaa ottaa puheeksi toimintoja suunniteltaessa.

Mukava yhteistyömuoto on pelkkä KYLÄILY: käydään tervehdimässä naapureita, tehdään retkiä ja vierailaan naapurikyläien tapahtumissa. Parhaat ideat ja yhteiset toimintamallit syntyvät usein vapaamuotoisen jutustelun lomassa.



*Luoma-ahon valtakunnallinen kyläelokuvafestivaali on rakentunut usean tahon yhteistyönä.*

## Julkistus ja seuranta

**K**un kyläsuunnitelma on saatu valmiiksi, pidetään julkistustilaisuus, johon kutsutaan myös lehdistö. Kyläsuunnitelmas-ta toimitetaan kopio tai tiivistelmä myös kunnalle, Aisaparille ja muille yhteistyötahoille.

Kyläsuunnitelman pääkohdat kannattaa suurentaa julisteeksi kylätalon seinälle. Näin päämäärä ei pääse arjessakaan unohtumaan. Koko suunnitelma on pidettävä nähtävillä myös sähköisessä muodossa esimerkiksi kylän kotisivulla. Julkisuus sitouttaa lupausten täyttämiseen.

Suunnitelmaa laadittaessa tulee sopia myöskin seurannasta: kuka tekee seurataraporttia, päivitetäänkö suunnitelmaa vuosittain

esimerkiksi kyläyhdistyksen vuosikokouksen yhteydessä vai tarkistellaanko tuloksia ja toimenpiteitä jollakin muulla aikataululla. Käytännönläheinen ja tarpeeksi yksityiskohtainen kyläsuunnitelma toimii suoraan kylän toimintasuunnitelmana.

Pääasia on, ettei suunnitelma jää hyllyyn pölyttymään – siinä tapauksessa olisi turhaan nähty vai-vaa alusta saakka!

Kun suunnitelma vaatii isompaa päivitystä, kannattaa laatimisprosessi aloittaa uudelleen. Toisella kertaa se sujuukin kevyemmin ja nopeammin, kun asiat on jo kertaalleen käyty läpi ja yhteistyökuviot ovat hioutuneet sujuviksi.



Tarralaput ovat käteviä, kun työryhmissä pistetään ajatuksia järjestykseen. Tutussa porukassa syntyy paljon ideoita vapaasti keskustellen.

Vinkkejä kestävästä kehityksestä ja kansainvälisyydestä kiinnostuneille:

- Sustainable Villages Network
- Tidy towns



## Turvallisuutta ja hyvinvointia

**M**ikäli kylällä riittää innostusta, voidaan kylätoiminnan eri osa-alueita ottaa tarkempaan käsittelyyn.

Aiemmin on jo puhuttu kylän liiketoiminta- ja tiedotussuunnitelmista. Näiden lisäksi voidaan laatia kylän hyvinvointi- tai turvallisuussuunnitelmia.

Kylähyvinvoinnin edistämiseen on valmiina hyviä toimintamalleja sovellettavaksi.

Kylän maiseman- ja ympäristönhoitosuunnitelmat ovat niinkään oman suunnitelmansa paikka, etenkin jos kylä haluaa saada uusia asukkaita, lisätä viihtyisyyttä tai matkailullista vetovoimaa.

### TURVALLISUUSUUNNITELMA

Kylän turvallisuussuunnitelma perustuu ajatuksen, että turvallisuus on osa kylien arkea, johon kaikki kyläläiset voivat vaikuttaa, eikä vain pelastusviranomaisten työtä.

Turvallisuussuunnittelu vaatii hyvää yhteistyötä: kyläläiset tuntevat oman alueensa turvallisuusongelmat, mutta aivan kaikkea ei voi kylä yksin ratkaista. Yhteistyö esimerkiksi paikallisten Vapepa-yhdyshenkilöiden kanssa selkiyttää suunnittelutilannetta.

Turvallisuussuunnitelma ei ole pitkä kirjoitettu julkaisu, vaan tsekkauslista asioista, jossa kylä arvioi omaa nykytilaansa ja karsoittaa riskejä. Yhdessä päätetään kehitettävät toimenpiteet.

Samalla päätetään vastuuhenkilöt, resurssit ja aikataulut, etteivät asiat jaa vain kirjahyllyn täytteeksi. Niistä asioista, joita ei voi itse kylässä korjata, välitetään tietoa eteenpäin siitä vastuussa olevalle taholle. Kylän liikenneturvallisuuden tarkistamiseksi kannattaa järjestää kyläturvallisuuskävely, jonka merkeissä karsoitetaan riskipaikat ja mietitään parannusehdotuksia.

### KYLÄN MAISEMAN- JA YMPÄRISTÖNHOITOSUUNNITELMA

Kyläläisten oma suunnitelma ympäristön viihtyvyyden ja kylän yleisilmeen parantamiseksi

#### Sisältöä esim.

maisemaselvitys  
mistä kylän maisema koostuu; metsät, pellot, rakennetut alueet, vesistöt...  
kylän kuvaus  
arvokkaat luontokohteet  
arvokkaat rakennukset, muistomerkit jne.  
hanke-ehdotuksia  
esim. luontopoluista, vaellusreiteistä, nuotiopaikoista, laavuista, pitkospuista yms.

#### Miten saadaan tietoon kyläläisten tarpeet ja ideat?

kyselyt / haastattelut kyläläisiltä: kartoitetaan mm. kyläläisten mielestä tyypillisimmät asiat kylän maisemassa ja miten niitä tulisi kehittää millaisia muutoksia maisemassa on tapahtunut kyläläisten asu-misaikana kylässä (arvokasta tietoa kylän pitkäaikaisilta asukkailta mm. maiseman perinteisyyden säilyttämisessä) mitä säilyttämisen arvoisia kohteita kylältä löytyy? rakennukset, pihapiirit, niityt, peltoaukeat, järvimaisemat

erikoinen puusto, isot kivet ja kalliot, polut, talvitiet kylän alueen maisemaa / viihtyisyyttä pilaavat tekijät, kohennusideoita!

#### Suunnitellaan ympäristöön liittyviä kehittämisideoita ja hankkeita, esim.

kylän "pääteiden" ympäristönhoitoon liittyviä tarpeita (risteyskohdat, tienvarret, omat pihapiirit) tarpeet kyläntuloreitin huomioimiseksi (kylän nimikyltti tms) kylän kokoontumispaikan, rannan tms. ympäristö

# Esimerkkejä kylillä toteutetuista hankkeista

## Creative Landscapes – Luova lakeus

Hanke jatkoi Active Villages -projektin kehitystyötä Lapuan kylien parissa yhteistyössä Lapuan kaupungin Kulttuurikeskus Vanhan Paukun kanssa. Lapuan Prepulan ja Ala-Nurmon kylien lisäksi toimintaan osallistuivat Alajärven Luoma-aho ja Lappajärven Itäkylä.

Hankkeessa edistettiin kylien toimintaa, kansainvälistymistä ja kulttuuria, aktivoitiin kyläläisiä osallistumaan päätöksentekoon ja muuhun vaikuttamiseen sekä vahvistetaan asukkaiden omatoimisuutta hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä. Hanketta hallinnoi Lapuan kaupunki.

## Itäkylän tonttipörssi

Itäkylä sijaitsee maantieteellisesti hyvällä paikalla Lappajärven rannalla. Puolen tunnin ajomatkan päässä on 1000 teollista työpaikkaa. Kylän peruspalvelut ovat kunnossa. Kylän elinvoimaisuuden säilyttämiseksi tarvitaan uusia asukkaita. Tonttipörssin tavoitteena oli luoda kiinnostusta kylään muuttamiseen ja helpottaa Itäkylään muuttamista harkitsevien muuttoja ja integroitumista kyläyhteisöön. Hankkeessa toteutettiin www-sivut, muuttajan Itäkylä-paketti ja suunniteltiin tiedotuskampanja. Hanketta hallinnoi Itäkylän maa- ja kotitalousseura ry.

## Käskykäs – Master Plan

Hankkeessa luotiin kokonaissuunnitelma, Master Plan, Vimpelin Lakanieni-Pokelan kylien ja Lakeaharjun alueen kehittämiseksi. Hanketta hallinnoi Lakeaharjun Asukasyhdistys ry.

## Lavia – Lappajärven ympäristön kylien tietoliikenneyhteyksien esiselvityshanke

Hankkeen kohderyhmänä olivat Lappajärven ja Vimpelin kylien asukkaat. Hankkeessa selvitettiin alueen tietoliikennetilanne sekä kartoitettiin käytettävissä olevat yhteydet ja selvitettiin valokuituverkosta kiinnostuneet taloudet ja yritykset. Kartoituksen perusteella laadittiin rakennushankkeelle alustavat reittisuunnitelmat ja kustannusarviot. Näiden pohjalta kylät voivat päättää, miten toimintaa lähdetään jatkossa toteuttamaan. Hanketta hallinnoi VerkoX osk.

## Meidän Kylät Maailmankartalle

Aisaparin hallinnoimassa koordinaatiohankkeessa suunniteltiin ja toteutettiin uusia tapahtumia kylille. Tapahtumat pohjautuivat sekä perinteeseen että uusiin ideoihin: Alajärven Menkijärven lentokentällä pidettiin koko kylän tapahtuma ja Ylihärmässä Kosolan tallilla järjestettiin perinnepäiviä. Kauhavalla ja Alahärmässä järjestettiin poniraveja. Tavoitteena on paikallisen perinteen ja kulttuurin elävöittäminen, kylien elinvoimaisuuden vahvistaminen sekä alueen näkyvyyden lisääminen.



### Keveyen liikenteen väylän suunnittelu

Keveyen liikenteen väylän suunnittelu Kauhavan Hakolan kylän alueella lisää turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Hankkeessa laadittiin keveyen liikenteen väylän rakennussuunnitelma ja kustannusarvio sekä selvitettiin eri rahoitusmahdollisuudet väylän rakentamiseksi. Keveyen liikenteen väylän rakentamismahdollisuuksia selvitettiin kyläseuran ja Kauhavan kaupungin toimesta. Hankehakijana oli Hakolan kyläseura.

### Kylän virkistysalueen kehittäminen

Koskenvarren kyläyhdistyksellä oli uimarannan alueella jo lentopallokenttä, grillikota ja käymälä. Alueelle rakennettiin lisäksi puuvaja, turva-aita, kannellinen hiekkalaatikko sekä leikki- ja kiipeilyvälineitä. Alueelle maisemoitiin ja asennettiin sähköt. Tavoitteena oli alueen virkistyskäytön, vetovoimaisuuden ja turvallisuuden lisääminen.

### Investointihankkeita

Kylätaloa kunnostettiin energiatehokkaaksi ja vaihdettiin muun muassa ikkunat. Talon tilat saatiin nykyaikaisiksi ja turvallisiksi. Hankehakijana oli Mäenpään kyläseura, joka on kunnostanut kylätaloon useaan otteeseen. Esimerkiksi keittiön varustuksen uudistaminen, näyttämön ja äänentoiston parannustyöt ovat monipuolistaneet huomattavasti talon käyttömahdollisuuksia.

Kouluniemen maalämpö: kylätalon lämmitysjärjestelmä muutettiin öljylämmityksestä maalämpöön. Lisäksi on hankittu sprinkler-järjestelmä. Sääksjärven Kyläseura ry.

Samanlaisia saneeraushankkeita on toteutettu useilla kylätaloilla ja seurantaloilla. Lisäksi on parannettu eristystä ja energiatehokkuutta vaihtamalla esimerkiksi uusia ikkunoita ja ovia. Tilojen valaistusta on uudistettu ja asennettu kymmenittäin ilmalämpöpumppuja.

Kyläseuran varistorakennus: Haapajärven kyläseura rakensi kyläseuran omistamille tavaroille kunnollisen varistorakennuksen. Aikaisemmin kyläseura oli käyttänyt varastona kyläkoulun varastoa, kunnes kunta möi koulun ja seuralta meni varastopaikka. Uuden rakennuksen myötä saatiin tilaa myös järvikaislan kuivatukseen ja varastointiin.

Talo kuntoon kaikille: Korttesjärven Nuorisoseura on toteuttanut useita mittavia korjaushankkeita talollaan. Keittiö on nykyaikaistettu, lattia ja ikkunat uusittu ja katto korjattu.

Kylätalon kunnostus: Huhtamäki-Vakkurin kyläyhdistys uusi kylätalonsa katon sekä korjasi ja maalasi ulkoseinät. Alahärmän Kivihuhdassa kylätalon remontti johti aivan uuden kylätalon rakentamiseen.

Juhlia kylätaloon: Menkijärven kyläyhdistys paransi kylätalon varustusta ja kalustusta niin, että se toimii entistä paremmin juhlien ja tapahtumien pitopaikkana. Samanlainen saneeraus on tehty myöskin muussa Karvalan nuorisoseuralla.

### Itäkylän kuntosalihanke

Itäkylän Maa- ja Kotitalousseura rakensi kuntosalin liikuntahallin yhteyteen. Liikuntasali on kylälaisten ahkerassa käytössä. Kuntosali tuo lisävirikkeen liikuntaharrastuksiin ja luo uusia sosiaalisia kontakteja eri ikäisten ihmisten välillä. Kuntosalin rakentaminen on luonnollinen jatke kylän liikuntamahdollisuuksien kehittämisketjussa.





## Leipätie

Vaellusreitin Purmojärvi–Änttikangas–Losten (Ilveskivi) kunnostaminen, merkitseminen ja opastaminen yleiseen virkistyskäyttöön. Lisäksi kunnostettiin ja merkittiin 15 kilometrin latupohja Purmojärven yhteyteen yleiseen virkistyskäyttöön. Kummankin reitin yhteyteen rekonstruoidtiin myös laavuja ja nuotiopaikkoja. Hankkeen toteutti Korttesjärvi-Seura ry.

## Prännin Patikka

Yliluoman Maa- ja Kotitalousseura rakeni ison pyöröhirsikodan kyläläisten kokoontumispaikaksi ja retkeilijöiden taukopaikaksi. Kodan yhteyteen tuli lisäksi lasten leikkialue, pöytiä ja ekopiste. Kodalta lähtee noin 20 kilometriä pitkä ulkoilureitti, joka kulkee osittain valmista pururataa, viljelys-, kylä- ja metsäautoteitä pitkin sekä luontopolkuna Palaneenkallioiden maastossa. Palaneenkalliolle rakennettiin laavu ja puucee. Prännin patikan varrella on upeita maisemia ja häjyjen historiaan liittyviä tapahtumapaikkoja.

## Sääksjärven virkistysalue

Sääksjärven kyläseura rakensi Sääksjärven rantaan virkistysalueen kyläläisten käyttöön. Kouluniemen rannassa on kunnan ylläpitämä uimaranta, johon uusi virkistysalue tuo hyvän lisän. Kylän perhepäivähoitajat lapsineen sekä koululaiset voivat tehdä retkiä alueelle. Kouluniemen palvelutalon viereen rakennettiin esteetön grillikatos, hiekkalaatikko, liukumäki ja keinut. Sääksjärven virkistysalueen rakentamisella luotiin kyläläisille hyvä yhteinen kokoontumispaikka.

## Palojärven kunnostus

Palojärven kalastusseura käynnisti kaislanleikkuuhankkeen Palojärven parantamiseksi. Hanke aloitettiin hankkimalla kaislanleikkuukone, jolla on leikattiin kaislaa koko järven alueella. Palojärven tilan parantaminen lisää vesistön virkistyskäyttöä ja rantojen viihtyisyyttä.

## Myllykankaan monitoimikenttä

Kyläyhdistyksen kymmenisen vuotta sitten rakentama tenniskenttä peruskorjattiin monitoimikentäksi. Kentän massapinnoite korvattiin hiekkatekonurmella, jolloin kentällä voidaan pelata myös lentopalloa, koripalloa, jalkapalloa tai sählyä. Uusi kenttä tarjoaa kylän nuorille uusia harrastusmahdollisuuksia ja aikuisille uusia tapoja liikkua omalla kylällä. Näin se lisää kylän vetovoimaisuutta asuinpaikkana ja parantaa kyläläisten viihtyvyyttä ja hyvinvointia. Hankkeen toteutti Alajärven Myllykankaan kyläyhdistys ry.

## Rantamajan tanssilavan muutostyöt

Korttesjärven Isomäen Maamiesseura paransi ja lisäsi tanssilavan käyttöä, ajanmukaistamalla keittiö-, sosiaali- ja varastotiloja. Jätevesijärjestelmä saneerattiin vaatimuksia vastaavaksi.

## Ritamäen lavan piha

Hankkeen avulla parannettiin tanssilavan piha-aluetta. Tuloksena alue laajenee ja sitä voidaan käyttää monipuolisemmin. Hankkeen toteutti Lapuan Ponnistus -90 ry

## Toimitsijatila

Alajärven Ankkurit hankki pyörillä kulkevan ja helposti liikuteltavan toimitsijatilan, joka mahdollistaa alueella järjestettävien tapahtumien laadukkaan ja sujuvan toteuttamisen. Tilaa voidaan hyödyntää myös muissa ulkoilmatapahtumissa.



## Hankkeen kulku



# Hankehakijan muistilista:

**Hankkeen nimi**

**Hakija**

**Hankkeen yhteyshenkilö - ja yhteystiedot**

**Hakijan Y-tunnus**

**Hakijan nimenkirjoittajat**

**Toteutusaika**

**Lyhyt julkinen kuvaus**

(julkaistaan maaseutuviraston nettisivujen hankerekisterissä)

**Hankkeen tausta ja tarve**

(tausta ja lähtötilanteen kuvaus, hankkeen tarpeellisuus)

**Hankealue**

**Kohderyhmä ja hyödynsaajat**

(hankkeesta suoraan ja välillisesti hyötyvät)

**Tavoitteet, mittarit ja tulokset**

(hankkeen tavoitteet ja tulokset määritellään sanoin ja numeroin eli laadulliset ja määrälliset tavoitteet)

**Mitä tapahtuu hankkeen päätyttyä**

(kenen omistukseen ja hallintaan tulokset jäävät hankkeen päätyttyä sekä miten tuloksia aiotaan hyödyntää)

**Hankkeen yhteys alueellisiin strategioihin, ohjelmiin ja muihin hankkeisiin**

**Hankkeen toteuttaminen**

(miten hanke toteutetaan, mitä uutta hanke luo)

**Hankkeen työsuunnitelma**

**Budjetti eli kustannusarvio**

(suunnitellut kustannukset avattuna, mahdolliset kilpailutukset tai hintavertailut)

**Rahoitus**

(julkinen rahoitus sekä yksityinen rahoitus jaettuna rahalliseen osuuteen ja talkootyöhön)

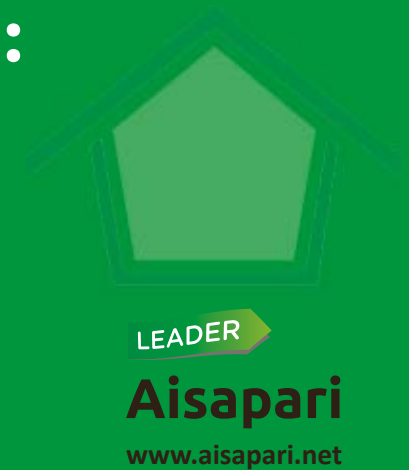
**Raportointi ja seuranta**

**Hankkeen toteuttamisen riskit**

(hankkeen kompastuskivet ja mahdolliset ongelma)

**Tiedotussuunnitelma**

(miten tiedotetaan hankkeen etenemisestä ja tuloksista)





**LEADER**

**Ihmisten kokoisille ideoille!**